

את מש"כ, (תהלים קיב) **פִּזֹר נֶתַן לְאֲבִיוֹנִים צְדָקְתוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד**
 [9א] **קָרְנוֹ תְרוֹם בְּכָבוֹד** ושואל רבי חייא. **פִּזֹר לְאֲבִיוֹנִים, מֵאֵי**
פִּזֹר מזה הפירוש פיזור. **כִּמָּה דָּאֵת אָמַר** כמו שנאמר (משלי יא) **יֵשׁ**
מִפִּזֹר וְנוֹסֵף עוֹד דהיינו שהפסוק בא לומר שאפילו שהוא מפזר את ממנו
 לצדקה מכל מקום אין ממנו נחסר כי ע"י נתינת הצדקה מתוסף לו עוד ממון. **יְכוּל**
פִּזֹר בְּעֶלְמָא בדברים גשמיים, **קָא מִשְׁמַע לָן פִּזֹר נֶתַן**
לְאֲבִיוֹנִים, פִּיזֹן דִּיהֵיב לְמִסְכְּנֵי מכיון שהוא מפזר את ממנו לעניים,
הַאי פִּזֹרָא יָאוּת זהו הפיזור הראוי שע"כ מתוסף לו ממון ולא פיזור אחר
 בשאר עניינים גשמיים. **מֵאֵי וְנוֹסֵף עוֹד** וקשה מזה הפסוק בא לרבות בזה שכתוב
 'ונוסף עוד'. **בְּכֻלָּא. וְנוֹסֵף עוֹד בְּעוֹתְרָא. וְנוֹסֵף עוֹד בְּחַיֵּי**
 אלא הכוונה שיתווסף לו בכל דבר, כי יתווסף לו עוד בעושר ויתווסף לו עוד חיים [9ב].

אור הרשב"י

[9א] וביאר החיד"א בספר כסא דוד (דף מ"א ע"א) בפירוש הפסוק פזר נתן לאביונים צדקתו וכו' תהלים קיב ט, ואמרו בנמרא כבא בתרא י ב שאלו לשלמה בן דוד עד היכן כחה של צדקה, אמר להם צאו וראו מה פירש דוד אבא פזר נתן וכו', ופירשו, עפ"י מה שכתבו תלמידי הארז"ל הגם דקיי"ל סוטה כא א דעבירה מכבה מצוה אבל אין עבירה מכבה תורה, וכן צדקה וגמילות חסדים אין עבירה מכבה צדקה, וזה שאמר שלמה צאו וראו (עד היכן כחה של

צדקה) זהו שאמר אבא פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד שאין עבירה מכבה אותה. [9ב] ואיתא במדרש זוטא ומהו הדורון של הקדוש ברוך הוא, צדקה. שכן הוא אומר צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח (משלי כ"א ג'), כן הנותן צדקה, אפילו היתה בידו עברה ונחתם דינו לאבד ונתנה רשות למלאך הממונה על הפורענות לילך ויפרע ממנו אין וכו'. והקב"ה אומר לו צדקה תציל ממות (משלי י ב').

תַּאֲרֵי קָרָא הֶכִי מִיבְעֵי לִיָּהּ, יֵשׁ מְפֹזֵר וַיּוֹסֶף עוֹד, מֵאֵי
וְנוֹסֵף ולפי"ז קשה למה כתוב 'ונוסף עוד' בלשון עבר הרי כך היה צריך לומר
 יש מפזר ויוסף עוד בלשון עתיד. **אֵלֶּא הֵהוּא אֲתָר דְּשָׂרֵי בֵּיהּ מִיתָהּ**
 אלא הכוונה שאותו מקום של המלכות ששורה בו מיתה מאחר שנאחזים בה החיצונים
 הנקראים מוות, **הוּא גָּרִים לִיָּהּ דִּיתוֹסֶף מִחַיִּים דְּלַעֲיִלָּא**
לְאוֹסֶפָא לִיָּהּ והמפזר את ממנו לצדקה הוא גורם למלכות שיתוספו לה חיים
 מהחיים העליונים של הת"ת הנקרא עץ החיים, ועי"כ נשפע שפע החיים למפזר את ממונו
 לצדקה שהוא גרם את זה ולכן כתוב בלשון עבר 'ונוסף' כי ע"י שנוסף חיים למלכות מהת"ת
 עי"כ גם הוא מקבל חיים. **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֲתִיָּא, קָרָא**
אַסְתִּיד הפסוק מעיד, **דְּכָל מֵאֵן דִּיהִיב לְמַסְכְּנֵי, אֲתֵעֵר**
אֵילָנָא דְחַיִּי, לְאוֹסֶפָא לְהֵהִיא אֵילָנָא דְמוֹתָא שכל מי שנותן
 צדקה למסכנים אז הוא מעורר את אילן החיים של הת"ת בכדי שהוא יוסיף חיים לאילן
 המוות של המלכות, **וְכִדְרִין אֲשֶׁתִּכַּח חַיִּים וְחֵרוּ לְעֵילָּא** ועי"כ נמצא
 חיים מצד החכמה ושמחה מצד הבינה דרך הת"ת אל המלכות למעלה. **וְבַר נֶשֶׁ**
דְּגָרִים דָּא וזה האדם הגורם את זה, **בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיךְ לִיָּהּ,**
הֵהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי קָאִים עֲלֵיהּ בשעה שהוא צריך את אותו עץ החיים
 שיגן עליו, **וְהֵהוּא אֵילָנָא דְמוֹתָא אַגִּין עֲלוּי. וּבְגִין כְּדִ**
וְנוֹסֶף עוֹד ואותו אילן המוות של המלכות מגינה עליו מכל שונאיו, ולכן כתוב בפסוק
 'ונוסף עוד' בלשון עבר כי ע"י שמתווסף שפע חיים למעלה ע"י הצדקה אז עי"כ נשפע השפע

הזה עליו למטה. (בְּמָה דְאֵת אָמַר).

הלימוד היומי

לעיני עמרם בן פרוין לילי לאה ז"ל

זו"ן עומדים ומצילים את הנותן צדקה בעולם הזה ובעולם הבא

צְדָקָתוֹ (דף קנ"ד ע"א) **עֲמֶדֶת לְעֵד** ומש"כ 'צדקתו עומדת לעד' קשה. (תהלים

קיב) **מֵאֵי עֲמֶדֶת לְעֵד** על מי נאמר עומדת לעד. **עֲוֹמֶדֶת**

עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׁ, לְזִמְנָא לִיָּהּ קִיּוּמָא וְחַיִּים אלא זו היא המלכות

הנקראת צדקה שהיא עומדת על אותו אדם הנותן צדקה בכדי להזמין לו קיום וחיים,

כְּמָה דְּאִיהוּ יְהִיב לִיָּהּ חַיִּים כי כמו שהוא נתן לה חיים, **וְאֶתְעַר**

לְגַבֵּי חַיִּין והוא העיר את החיים העליונים של הת"ת הנקרא עץ החיים, **הַכִּי**

נָמִי יְהִיבִין לִיָּהּ כך גם היא נותנת לו חיים. **וְאֵינּוֹן תְּרִי אֵילָנִין** (יְהִיבִין

לִיָּהּ) **קִיּוּמִין עָלֶיהָ לְשִׁיזְבָּא לִיָּהּ, וְלְאֹסְפָא לִיָּהּ חַיִּין** ואלו

השני אילנות של זו"ן הם עומדים עליו בכדי להצילו מכל צרותיו בעולם הזה ולהוסיף לו

חיים בעולם הבא.

הנותן צדקה גורם ליחוד זו"ן

קָרְנוֹ תְּרוּם בְּכָבוֹד, תָּא חַיִּי עֲלָמָא דְּאִמְרָן, הֵהוּא קָרְן

תְּרוּם בא וראה שהעולם שאמרנו שהוא נקרא קרן שהיא המלכות היא

תתרומם ותעלה. **וּבְמָה** וע"י מה היא תתרומם. **בְּכָבוֹד דְּלְעִילָא, דְּהֵאֵי**

בַּר נֶשׁ גָּרִים לְחַפְרָא לֹזֵן פְּחָדָא ע"י הכבוד העליון של החכמה שיש

בו ל"ב נתיבות כמנין כבו"ד, כי זה האדם הנותן צדקה שהוא ממשיך את שפע המוחין

מאבא לז"א הוא גורם שיתייחדו זו"ן כאחד ועי"כ ז"א, **וְלְאִרְקָא בְּרִכָּאן**

הלימוד היומני

לעי"נ עמרם בן פרוין לילי לאה ז"ל

לְעֵילָא וְתַתָּא מוריק ומשפיע ברכות למעלה למלכות והיא משפיעה את שפע

הברכות למטה (מק"מ).

צדקה תציל ממוות בעולם הזה ואורה צדיקים כאור נוגה בעולם הבא

רְבִי אָבָא אָמַר, בְּכֹל זְמַנָּא דְּמִשְׁפָּנָא אֲתָקַם

בְּעוֹבְרֵיהוֹן דְּבְנֵי נָשָׂא שֶׁבְכֹל זְמַן שֶׁהַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת מִשְׁכֵּן הִיא

נִתְקַנֶּת וְנִבְנֵית ע"י מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּדִין הֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא

דְּחֻדְוָה דְּכֻלָּא אוֹתוֹ יוֹם הוּא יוֹם הַשְּׂמֵחָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת ע"י הַיִּיחּוּד הָעֵלְיוֹן,

וּמִשָּׁח רְבוּת קְדִישָׁא אֲתָרַק בְּהִנְהוּ בּוֹצִינִין, וְנִהְרִין

כְּלָהוּ וְהַשְּׁמֵן מִשַּׁחַת קוֹדֵשׁ שֶׁל הַחֲכָמָה נִשְׁפַּע לְבִינָה וּמִשָּׁם הוּא מוֹרֵק וְנִמְשָׁךְ בְּאֵלּוֹ

הַשְּׁבַע נֵרוֹת שֶׁל הַזֵּית וְאֵז כּוֹלֵם מֵאִירִים בְּאוֹתוֹ הַשְּׁפַע. מֵאַן דְּנָרִים דָּא נָרִים

לִיהִי (בְּהִיא עֲלָמָא דְאֵתִי) דִּישְׁתִּיב בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וִיְהִי לִיהִי

חַיִּים בְּעֲלָמָא דְאֵתִי וּמִי שְׁגוֹרֵם אֵת כָּל הַדָּבָר הַזֶּה הוּא גוֹרֵם לַעֲצָמוֹ שֶׁיִּנְצֵל

בְּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל דָּבָר רַע וְיִהְיֶה לוֹ חַיִּים בְּעוֹלָם הַבָּא, הֵדָּא הוּא דְכִתִּיב זֶהוּ

שְׁכֻתוֹ, (מִשְׁלֵי י"א) וְצַדִּיקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת [ג9] בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכִתִּיב (מִשְׁלֵי

אור הרשב"י

משונה ואחת שמצילתו מדינה של גיהנם ואי זו היא שמצילתו מדינה של גיהנם הוא דכתיב ביה עברה דכתיב יום עברה היום הוא ואי זו היא שמצילתו ממיתה משונה נותנה ואינו יודע למי נותנה נוסלה ואינו יודע ממי נוסלה.

[ג9] כדאיתא בכבא בתרא (י, ע"א) א"ר חייא בר אבא רבי יוחנן (רמי) כתיב לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות וכתיב לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות שתי צדקות הללו למה אחת שמצילתו ממיתה

הלימוד היומי

לע"נ עמרם בן פרוין לילי לאה ז"ל